

Сергій Кочегаров*

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті обґрунтовано науково-практичний підхід до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в умовах воєнної та повоєнної трансформації економіки України. Підхід розроблено на основі узагальнення теоретичних положень економічної безпеки, стратегічного управління та інституціональної економіки з урахуванням галузевої специфіки будівельної діяльності.

Запропонована модель інтегрує середовищні чинники, систему загроз, інституційні та стратегічні механізми, а також результати функціонування системи економічної безпеки, що дозволяє сформувану цілісну архітектуру управління стійкістю будівельних підприємств. Реалізація підходу орієнтована на забезпечення фінансової стійкості, операційної безперервності, адаптивності та відновлювального потенціалу підприємств будівельної галузі.

Ключові слова: економічна безпека, будівельні підприємства, система економічної безпеки, стратегічне управління, інституційне забезпечення, галузева специфіка, воєнна економіка, стійкість підприємств, відновлювальний потенціал.

Рис. 2. Літ. 10.

DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-294-207-217

<https://orcid.org/0009-0008-3884-7684>

Serhii Kocheharov

SCIENTIFIC-PRACTICAL APPROACH TO ENSURING ECONOMIC SECURITY OF CONSTRUCTION ENTERPRISES

The article substantiates a scientific and practical approach to ensuring the economic security of construction enterprises in the conditions of war and post-war transformation of the economy of Ukraine. The approach is developed on the basis of a generalization of theoretical provisions of economic security, strategic management and institutional economics, taking into account the industry specifics of construction activities.

The proposed model integrates environmental factors, a system of threats, institutional and strategic mechanisms, as well as the results of the functioning of the economic security system, which makes it possible to form a holistic architecture for managing the resilience of construction enterprises. The implementation of the approach is aimed at ensuring financial stability, operational continuity, adaptability, and recovery potential of enterprises in the construction sector.

Keywords: economic security, construction enterprises, economic security system, strategic management, institutional support, sectoral specificity, wartime economy, enterprise resilience, recovery potential.

Peer-reviewed, approved and placed: 19.12.2025

Постановка проблеми. Будівельні підприємства України функціонують в умовах безпрецедентної нестабільності, зумовленої повномасштабною війною, що докорінно трансформувала економічне середовище, характер господарських процесів і структуру ризиків. Руйнування виробничої та транспортної інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, дефіцит ресурсів, зростання вартості будівельних робіт, обмеження інвестиційної

* Postgraduate student at Ukrainian State University of Science and Technology, Dnipro. Ukraine.

активності та підвищені загрози фізичній безпеці активів істотно ускладнюють функціонування підприємств галузі та підвищують їхню вразливість до фінансових і операційних втрат.

За цих умов економічна безпека будівельних підприємств набуває системоутворюючого значення, оскільки саме вона визначає здатність підприємств зберігати безперервність діяльності, адаптуватися до динамічних змін середовища та формувати потенціал для участі в процесах повоєнної відбудови. Водночас на практиці забезпечення економічної безпеки часто зводиться до фрагментарних антикризових заходів, що мають реактивний характер і не інтегровані в систему стратегічного управління.

Недостатній рівень інституційної впорядкованості процесів економічної безпеки, відсутність чітко вибудованих управлінських контурів, розірваність між оперативними рішеннями та довгостроковими стратегічними орієнтирами знижують ефективність реагування будівельних підприємств на воєнні та економічні загрози. Це обмежує їхню здатність не лише протидіяти ризикам, а й використовувати трансформаційні процеси як джерело відновлення й розвитку.

У зв'язку з цим актуалізується потреба в розробленні науково-практичного підходу до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств, який би поєднував організаційно-інституційні засади з інструментами стратегічного управління, враховував галузеву специфіку та воєнні виклики й був орієнтований на забезпечення стійкості, адаптивності та відновлювального розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика економічної безпеки широко представлена в працях вітчизняних учених, у яких вона розглядається як складна системна характеристика функціонування економічних суб'єктів та передумова їх стійкості в умовах нестабільності. Теоретичні засади дослідження економічної безпеки закладено в роботах О. І. Барановського, який обґрунтував системний характер економічної безпеки та її багаторівневу структуру, виокремив ключові складові й механізми забезпечення на різних рівнях економіки [1]. Подальший розвиток категоріального апарату пов'язаний із дослідженнями І. П. Шульги, де економічну безпеку підприємства визначено як самостійну економічну категорію та обґрунтовано її управлінський зміст [2].

Стратегічний та інституційний вимір економічної безпеки розкрито у працях Т. Г. Васильціва, який акцентує увагу на ролі стратегічного управління, інституційного середовища та механізмів зміцнення економічної безпеки підприємництва [3]. Організаційні й майнові аспекти безпеки бізнесу, а також інструментарій її забезпечення досліджено у роботах Б. М. Андрушківа та Л. Я. Малюти, де економічну безпеку підприємств розглянуто як результат функціонування спеціально сформованої системи управління [4].

Сучасні українські дослідження дедалі більше фокусуються на трансформації економічної безпеки в умовах воєнної нестабільності. Так, у праці О. М. Гриник та І. М. Сисоевої розкрито соціально-економічні виміри економічної безпеки України в період війни та обґрунтовано зростання ролі інституційних чинників у забезпеченні стійкості економічних систем [5].

Фінансові аспекти економічної безпеки підприємств у сучасних умовах досліджено у роботі З. С. Варналія та С. М. Бондаренко, де доведено визначальний вплив фінансової безпеки на підтримання стабільності суб'єктів господарювання [6].

Водночас аналіз наукових публікацій засвідчує, що більшість досліджень зосереджуються або на загальнотеоретичних засадах економічної безпеки, або на окремих функціональних складових її забезпечення, переважно фінансовій та організаційній. Недостатньо опрацьованими залишаються питання інтеграції інституційних і стратегічних механізмів у межах єдиної системи економічної безпеки з урахуванням галузевої специфіки будівельних підприємств та трансформації загроз у воєнних і повоєнних умовах.

Зазначене зумовлює необхідність поглиблення теоретичних досліджень і розроблення науково-теоретичного підходу до формування системи інституційно-стратегічних механізмів економічної безпеки будівельних підприємств, орієнтованого на забезпечення їхньої стійкості, адаптивності та відновлювального потенціалу.

Метою дослідження є обґрунтування та розроблення науково-практичного підходу до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в умовах воєнної та повоєнної трансформації економіки, що забезпечує підвищення їхньої фінансової стійкості, адаптивності, операційної безперервності та відновлювального потенціалу.

Основні результати дослідження. Повномасштабна війна в Україні докорінно трансформувала умови функціонування національної економіки, актуалізувавши проблематику економічної безпеки підприємств як ключового чинника збереження виробничого потенціалу, фінансової стійкості та відновлювальної спроможності. Актуальність цих викликів особливо проявилася у будівельній галузі, яка з одного боку зазнала значних руйнувань виробничої, транспортної та соціальної інфраструктури, а з іншого стала стратегічною основою повоєнної відбудови країни.

Сукупність воєнних і економічних чинників формує принципово нове середовище функціонування будівельних підприємств, у якому традиційні інструменти управління втрачають ефективність. За цих умов забезпечення економічної безпеки перестає бути допоміжною функцією управління та трансформується у стратегічний пріоритет розвитку підприємств будівельної сфери. Це зумовлює необхідність поглиблення теоретичних досліджень процесу та логіки формування інституційно-стратегічних механізмів економічної безпеки будівельних підприємств, адаптованих до воєнних і повоєнних трансформацій економіки України.

Особливого значення набуває теоретичне осмислення економічної безпеки як базової наукової категорії та уточнення її змісту й концептуальних ознак, що формує методологічне підґрунтя для аналізу галузевої специфіки та розроблення механізмів забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств.

У теоретичному вимірі економічна безпека розглядається як складна системна категорія, що відображає здатність економічних систем зберігати цілісність, функціональну спроможність і відтворювальний потенціал в

умовах нестабільності, ризиків і структурних трансформацій. Еволюція наукових підходів зумовила перехід від суто захисного трактування до ширшого розуміння економічної безпеки як основи стратегічної стійкості, адаптивності та розвитку [3]. За такого підходу економічна безпека поєднує характеристики стану захищеності, процесу управління загрозами та результату цілеспрямованого управлінського впливу.

З позицій системного підходу економічна безпека має динамічний характер і формується під впливом внутрішніх ресурсів, інституційного середовища та зовнішніх викликів. Вона відображає узгодженість фінансових, виробничих та інституційних параметрів, що забезпечує здатність економічної системи до стійкого функціонування й розвитку. Такий підхід зумовлює тісний зв'язок економічної безпеки з категоріями ризику, невизначеності та стійкості, трансформуючи її у змінну управлінську характеристику.

На мікроекономічному рівні економічна безпека конкретизується у діяльності підприємства, де вона трактується як стан захищеності економічних інтересів, ресурсів і ключових процесів від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує стабільність функціонування та можливість стратегічного розвитку. У цьому вимірі економічна безпека набуває виразного управлінського характеру та розглядається як результат функціонування спеціально організованої системи управління. Саме системний характер економічної безпеки формує теоретичні передумови для подальшого аналізу механізмів її забезпечення, насамперед інституційних і стратегічних.

У сучасних умовах нестабільності економічна безпека все більшою мірою інтегрується у систему стратегічного управління підприємством і трансформується з функції контролю в один із ключових чинників довгострокової життєздатності. Вона водночас визначає межі стратегічних рішень через безпекові обмеження і формує зміст стратегічних цілей, орієнтованих на збереження та розвиток економічного потенціалу.

Інтеграція економічної безпеки у стратегічне управління передбачає перехід від реактивного реагування на кризові ситуації до превентивного та проактивного управління загрозами. За таких умов стратегія розвитку розглядається не лише як інструмент зростання, а як механізм забезпечення стійкості, адаптивності та фінансової рівноваги підприємства [7]. Урахування безпекових критеріїв у процесі стратегічного планування впливає на вибір напрямів діяльності, інвестиційну політику, диверсифікацію ресурсів і побудову партнерських відносин, сприяючи зниженню вразливості до системних шоків і ризиків.

Отже, економічна безпека в стратегічному управлінні формує цілісну логіку розвитку підприємства, орієнтовану на узгодження економічних інтересів, ресурсного потенціалу та динаміки зовнішнього середовища. Такий підхід створює теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження інституційних і стратегічних механізмів економічної безпеки, актуалізуючи необхідність їх галузевої конкретизації.

З огляду на системний характер економічної безпеки, особливого значення набуває її дослідження в галузях, що відіграють ключову роль у

відтворенні економіки. Будівельна галузь належить до системоутворюючих секторів економіки, оскільки забезпечує відтворення виробничої та соціальної інфраструктури, формує значну частку валової доданої вартості та мультиплікативно впливає на суміжні галузі. Водночас специфіка будівельної діяльності зумовлює підвищену чутливість підприємств до змін зовнішнього середовища, що істотно ускладнює забезпечення їхньої економічної безпеки.

До базових галузевих особливостей будівельних підприємств належать висока капіталомісткість, тривалі виробничі цикли, проєктний характер діяльності, значна залежність від логістики та постачання матеріальних ресурсів, територіальна розосередженість об'єктів будівництва, сезонність робіт і нерівномірність завантаження виробничих потужностей. Такі характеристики формують об'єктивно підвищений рівень фінансових, операційних та інвестиційних ризиків навіть у відносно стабільних умовах.

В умовах воєнного стану середовище функціонування будівельних підприємств зазнало глибокої трансформації, що проявляється у фізичному знищенні виробничих об'єктів і техніки, порушенні транспортної інфраструктури, блокуванні логістичних маршрутів, нестабільності енергозабезпечення та дефіциті матеріальних ресурсів. Такі процеси суттєво ускладнюють організацію будівельної діяльності, обмежують можливості забезпечення безперервності виробничих процесів і підвищують ризики зриву проєктів. У відповідь на це актуалізується потреба в диверсифікації постачальників, локалізації ресурсних баз і впровадженні гнучких організаційно-технологічних рішень.

Поряд із технологічними та логістичними викликами посилюється вплив інституційних та інформаційних загроз, пов'язаних зі змінами регуляторного середовища, зростанням ролі державних і міжнародних програм відновлення, підвищенням вимог до прозорості діяльності та активізацією кіберризиків. За таких умов будівельні підприємства змушені адаптувати не лише операційні процеси, а й моделі корпоративного управління та механізми взаємодії із зовнішніми інституціями.

Сукупність зазначених чинників трансформує будівельну галузь у зону підвищеної економічної небезпеки, де класичні підходи до управління ризиками виявляються недостатніми. Забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств потребує переходу від фрагментарних захисних заходів до формування цілісних інституційно-стратегічних механізмів, здатних забезпечити не лише збереження діяльності, а й створення потенціалу для повоєнної відбудови та структурної модернізації галузі.

Саме трансформація середовища функціонування і загроз економічній безпеці актуалізує необхідність переосмислення механізмів її забезпечення. У сучасних наукових дослідженнях дедалі більше утверджується підхід, відповідно до якого ефективне управління економічною безпекою неможливе без інтеграції інституційних і стратегічних механізмів, що формують організаційну та цільову основу захисту підприємства від деструктивних впливів.

Інституційні механізми економічної безпеки відображають організаційно-управлінський вимір формування системи захисту

підприємства та охоплюють сукупність внутрішніх норм, правил, структур, процедур і ролей, спрямованих на впорядкування процесів ідентифікації загроз, координацію управлінських рішень і забезпечення стабільності функціонування. Вони забезпечують формування організаційної архітектури системи економічної безпеки, закріплення повноважень і відповідальності суб'єктів безпеки, впровадження стандартів контролю й моніторингу, інституціалізацію антикризових процедур та розвиток механізмів взаємодії із зовнішніми інституціями.

Для будівельних підприємств в умовах війни інституційні механізми набувають особливої значущості, оскільки саме вони визначають здатність організації оперативно перебудовувати управлінські контури, адаптувати внутрішні процеси та координувати дії у кризових ситуаціях. Водночас ефективне забезпечення економічної безпеки не може обмежуватися лише організаційно-управлінським виміром і потребує доповнення стратегічними механізмами, які визначають довгострокову логіку розвитку підприємства.

Стратегічні механізми економічної безпеки пов'язані з визначенням довгострокових орієнтирів діяльності підприємства та шляхів досягнення фінансової стійкості, конкурентоспроможності й відновлювального потенціалу. У межах стратегічного підходу економічна безпека розглядається як невід'ємна складова корпоративної стратегії, що задає допустимі параметри ризику, напрями ресурсної мобілізації та пріоритети розвитку [8].

Зміст стратегічних механізмів розкривається через інтеграцію безпекових критеріїв у систему стратегічного планування, розроблення фінансових стратегій запобігання неплатоспроможності, диверсифікацію діяльності й ресурсної бази, розвиток інструментів управління стратегічними ризиками та узгодження цілей безпеки з цілями розвитку підприємства. Такий підхід забезпечує поєднання стабілізаційних і орієнтирів розвитку у єдиній логіці стратегічного управління [10, 11].

Для будівельної галузі стратегічні механізми економічної безпеки мають бути орієнтовані не лише на підтримання поточного функціонування підприємств, а й на забезпечення їх здатності брати участь у програмах повоєнної відбудови, інфраструктурної модернізації та міжнародних інвестиційних і проєктних ініціативах.

Узагальнення теоретичних положень дозволяє розглядати інституційні та стратегічні механізми економічної безпеки як взаємопов'язані та функціонально взаємодоповнювальні елементи єдиної системи. Інституційні механізми забезпечують організаційну спроможність і керованість системи безпеки, тоді як стратегічні визначають її цільову спрямованість і довгострокову логіку розвитку. Їх узгодженість створює передумови для побудови цілісної системи економічної безпеки, здатної ефективно реагувати на воєнні виклики та підтримувати стратегічну стійкість будівельних підприємств.

Системний характер сучасних загроз, трансформація середовища функціонування будівельних підприємств в умовах війни та зростання ролі стратегічного управління зумовлюють необхідність переходу до якісно нової моделі забезпечення економічної безпеки. Така система має виходити за межі

фрагментарних захисних заходів і розглядатися як цілісна інституційно-стратегічна архітектура управління стійкістю підприємства.

Система економічної безпеки будівельних підприємств повинна ґрунтуватися на принципі системності, що передбачає узгодженість усіх її елементів, зокрема організаційних структур, управлінських процедур, стратегічних цілей і ресурсних рішень. Економічна безпека при цьому розглядається не як окремий напрям діяльності, а як інтегрований контур управління розвитком підприємства.

В умовах воєнної нестабільності особливого значення набуває принцип адаптивності, який забезпечує здатність системи оперативно реагувати на зміни середовища, трансформувати організаційні моделі, коригувати стратегічні пріоритети та підтримувати безперервність критичних процесів.

Поряд із цим зростає роль принципу превентивності, орієнтованого на ранню ідентифікацію загроз, прогнозування кризових явищ і розроблення випереджальних управлінських рішень, що зумовлює розвиток аналітичних і моніторингових компонентів системи економічної безпеки.

Важливою умовою функціонування системи економічної безпеки є інституційна узгодженість, яка передбачає чітке закріплення повноважень, процедур і відповідальності суб'єктів безпеки, а також узгодження діяльності будівельних підприємств із середовищем державних і міжнародних інституцій відновлення.

У стратегічному вимірі визначальним виступає принцип інтегрованості, відповідно до якого економічна безпека має бути безпосередньо включена в систему стратегічного управління, фінансового планування та інвестиційної політики підприємства.

Окреме місце посідає принцип відновлювальної спрямованості, який відображає орієнтацію системи економічної безпеки не лише на збереження діяльності, а й на забезпечення участі будівельних підприємств у процесах післявоєнної реконструкції, інфраструктурної модернізації та сталого розвитку.

Сукупність розглянутих теоретичних положень свідчить про те, що забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств у воєнних і повоєнних умовах не може базуватися на ізольованих управлінських рішеннях і потребує концептуалізації у вигляді цілісної системи, в основі якої поєднуються інституційні та стратегічні механізми. Така система має враховувати галузеву специфіку, характер сучасних загроз і стратегічні орієнтири розвитку, забезпечуючи не лише збереження функціонування, а й створення передумов для довгострокової стійкості та відновлювального розвитку.

Відповідно до цього в дослідженні запропоновано науково-практичний підхід до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств, який подано на рис. 1.

Запропонований науково-практичний підхід потребує процесної конкретизації, яка дозволяє розкрити логіку його практичної реалізації в системі управління будівельним підприємством. З огляду на це доцільно виділити послідовність етапів формування та забезпечення економічної

безпеки, що відображає циклічний характер управління безпекою в умовах нестабільного середовища.

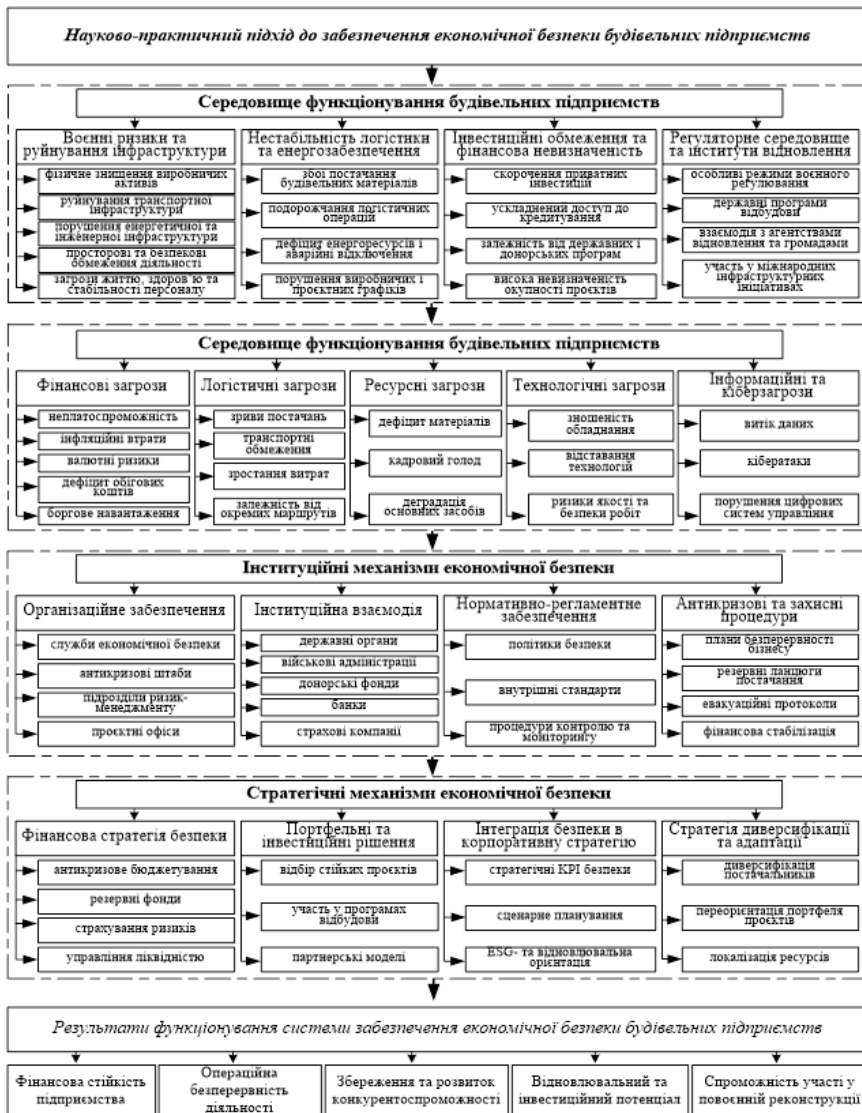

Рис. 1. Науково-практичний підхід до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств

Процес реалізації науково-практичного підходу до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств подано на рис. 2.

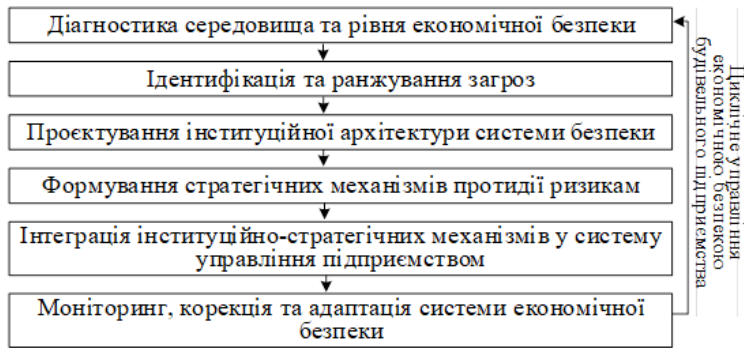

Рис. 2. Процес реалізації науково-практичного підходу до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств

Поданий на рис. 2 процес реалізації науково-практичного підходу ґрунтується на циклічній логіці управління економічною безпекою будівельних підприємств і відображає послідовність взаємопов'язаних етапів, спрямованих на формування, інтеграцію та постійне оновлення інституційно-стратегічних механізмів. Початковим етапом є діагностика зовнішнього середовища та внутрішнього стану економічної безпеки підприємства, що дозволяє визначити рівень його вразливості та наявний безпековий потенціал.

На основі результатів діагностики здійснюється ідентифікація та ранжування загроз, що створює аналітичне підґрунтя для прийняття управлінських рішень. Наступним етапом виступає проектування інституційних механізмів, у межах якого формується організаційна архітектура системи економічної безпеки, визначаються функції суб'єктів безпеки, процедури взаємодії та інструменти контролю.

Подальший розвиток процесу пов'язаний із розробленням стратегічних механізмів, спрямованих на інтеграцію безпекових критеріїв у стратегічне управління, фінансове планування та інвестиційну політику підприємства. Реалізація зазначених механізмів передбачає їх вбудовування в систему управління підприємством і узгодження з ключовими бізнес-процесами.

Завершальним, але водночас постійно діючим етапом є моніторинг, корекція та адаптація системи економічної безпеки, що забезпечує її відповідність динаміці воєнного та економічного середовища. Циклічний характер процесу дозволяє підтримувати актуальність інституційно-стратегічних механізмів і підвищувати здатність будівельних підприємств до стійкого функціонування та відновлювального розвитку.

Висновки. Отже, у статті обґрунтовано науково-практичний підхід до забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств в умовах воєнної та повоєнної трансформації економіки України. Доведено, що ефективне забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств потребує інтеграції інституційних і стратегічних механізмів з урахуванням галузевої специфіки та трансформації загроз.

Запропонований підхід створює методологічну основу для формування цілісної системи економічної безпеки, орієнтованої на фінансову стійкість, операційну безперервність, адаптивність і відновлювальний потенціал будівельних підприємств.

1. Барановський О. І. Економічна безпека : навч. посіб. Київ : КНУВС, 2010. 352 с.
2. Шульга І. П. Економічна безпека підприємства як економічна категорія. Академічний огляд. 2010. № 2 (33). С. 9–18.
3. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2008. 368 с.
4. Андрушків Б. М., Малюта Л. Я. Економічна та майнова безпека бізнесу : навч. посіб. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2016. 180 с.
5. Гриник О. М., Сисоєва І. М. Економічна безпека України: соціальний аспект. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-70>
6. Варналій З. С., Бондаренко С. М. Фінансова безпека підприємств України як чинник забезпечення їх фінансової стабільності. Economic Security of the State and Economic Entities. 2022. Вип. 4 (87). DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\).2812](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87).2812)
7. Teece D., Peteraf M., Leih S. Dynamic capabilities and organizational agility: Risk, uncertainty, and strategy in the innovation economy. California Management Review. 2016. Vol. 58, no. 4. P. 13–35. DOI: <https://doi.org/10.1525/cmr.2016.58.4.13>
8. Васи́лега В. А. Адаптивна стратегія забезпечення економічної безпеки підприємства. Adaptive Management: Theory and Practice. Economics. 2024. Т. 19, № 38. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-19\(38\)-22](https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-22)
9. Морозова О.О. Науково-практичний підхід до організаційно-економічного механізму управління людським капіталом на підприємствах торгівлі. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. С. 228-234.
10. Чобіток В. І. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки на промислових підприємствах. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Серія «Економічні науки». 2017. № 185. С. 360–366.
11. Чобіток В. І. Концепція управління економічною стійкістю підприємств. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2014. № 5 (29). С. 58–65.

-
1. Baranovskyi O. I. Ekonomichna bezpeka : navch. posib. Kyiv : KNUVS, 2010. 352 p.
 2. Shulha I. P. Ekonomichna bezpeka pidpriemstva yak ekonomichna katehoriia. Akademichniy ohliad. 2010. No. 2 (33). P. 9–18.
 3. Vasylytsiv T. H. Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmit-snennia : monohrafiia. Lviv : Aral, 2008. 368 p.
 4. Andrushkiv B. M., Maliuta L. Ya. Ekonomichna ta mainova bezpeka biznesu : navch. posib. Ternopil : FOP Palianytsia V. A., 2016. 180 p.
 5. Hrynyk O. M., Sysoieva I. M. Ekonomichna bezpeka Ukrainy: sotsialnyi aspekt. Ekonomika ta suspilstvo. 2022. Issue 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-70>
 6. Varnalii Z. S., Bondarenko S. M. Finansova bezpeka pidpriemstv Ukrainy yak chynnyk zabezpechennia yikh finansovoi stabilnosti. Economic Security of the State and Economic Entities. 2022. Issue 4 (87). DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4\(87\).2812](https://doi.org/10.26906/EiR.2022.4(87).2812)
 7. Teece D., Peteraf M., Leih S. Dynamic capabilities and organizational agility: Risk, uncertainty, and strategy in the innovation economy. California Management Review. 2016. Vol. 58, no. 4. P. 13–35. DOI: <https://doi.org/10.1525/cmr.2016.58.4.13>
 8. Vasyleha V. A. Adaptivna stratehiia zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. Adaptive Management: Theory and Practice. Economics. 2024. Vol. 19, no. 38. DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-19\(38\)-22](https://doi.org/10.33296/2707-0654-19(38)-22)
 9. Morozova O.O. Naukovo-praktychnyi pidkhid do orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia liudskym kapitalom na pidpriemstvakh torhivli. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho uni-versytetu. Serii: Ekonomichni nauky. 2025. С. 228-234.

10. Chobitok V. I. Teoretychni aspekty zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky na promyslovykh pidpriemstvakh. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu silskoho hospodarstva imeni Petra Vasylenka. Serii «Ekonomichni nauky». 2017. No. 185. P. 360–366.

11. Chobitok V. I. Kontsepsiia upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiu pidpriemstv. Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky. 2014. No. 5 (29). P. 58–65.